

Κείμενο 1

Οι ζωές των εφήβων

Το κείμενο είναι απόσπασμα από άρθρο που έχει δημοσιεύσει ο Ηλίας Νικολαΐδης στο ΒΗΜΑgazino στις 31 Οκτωβρίου 2014.

Η Κατερίνα είναι 15 ετών. Ζει στο κέντρο της Αθήνας και μετράει κάτι λιγότερο από δύο μήνες στην πρώτη τάξη του λυκείου. Είναι καλή μαθήτρια, ιδιαίτερα στα θεωρητικά μαθήματα, και σκέφτεται πολύ σοβαρά να προσπαθήσει για τη Νομική.[...]

Περνάει, ούτως ή άλλως, αρκετό χρόνο στο σπίτι. Είτε μπροστά στο λάπτοπ είτε στο smartphone¹ με τη μοβ θήκη, απ' όπου παρακολουθεί τον κύκλο της στο Facebook². Το προφίλ της στο κοινωνικό δίκτυο κατά κάποιον τρόπο αποτελεί την πύλη προς έναν άλλο κόσμο. Εκεί, η Κατερίνα «ανεβάζει» selfies³ με κάθε νέο της ρούχο, ενημερώνει τους φίλους της για τη διάθεσή της, η οποία είναι συχνά «μπερδεμένη», «έξαλλη» και «ευτυχισμένη». Διόλου σπάνια καταριέται εκείνους που της «κόβουν τα φτερά», αλλά και ευχαριστιέται όταν «μόνο οι φίλες σου σε καταλαβαίνουν». Η μαθήτρια γράφει όλα τα παραπάνω σε μια γλώσσα τόσο αλλόκοτη, ώστε να ξενίζει ακόμη και όσους είναι ήδη εξοικειωμένοι με τα «απλά» greeklish: συντμήσεις, «φαγωμένοι» φθόγγοι, ασυνταξίες και ένα αχανές εύρος από εικονίδια... Αν και όλα αυτά δηλώνονται δημοσίως στον «αέρα» του Διαδικτύου, μοιάζουν να είναι «κρυπτογραφημένα», για να διαβαστούν μονάχα από την παρέα του σχολείου.

Ψηφιακοί αυτόχθονες

Τα παιδιά είναι εντάξει – αλλά μπορεί και να μην είναι. Για την ακρίβεια, δεν γνωρίζουμε τόσο πολλά γι' αυτά. Η σημερινή γενιά των εφήβων, οι οποίοι γεννήθηκαν από το 1998 ως το 2002, χαρακτηρίζεται από τους ψυχολόγους ως η γενιά των ψηφιακών αυτοχθόνων (digital natives), σε αντίθεση με τους γονείς τους, οι οποίοι, με αντίστοιχα κριτήρια, χαρακτηρίζονται... «ψηφιακοί μετανάστες». Η μεταξύ τους σχέση, αλλά και η επίδραση της τεχνολογικής «εισβολής» με τους κινδύνους, τα οφέλη και τις ανατροπές της στην ούτως ή άλλως χαώδη εφηβική ψυχολογία, αποτελούν αντικείμενο έρευνας.

¹ έξυπνο τηλέφωνο

² πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης

³ αυτοφωτογραφίες

Αρχικά, η χρήση του Διαδικτύου και των έξυπνων κινητών τηλεφώνων αντιμετωπίστηκε ως ένας ακόμη «τόπος» διαφωνίας των εφήβων με τους γονείς τους. Ως ένας ακόμη πονοκέφαλος, μετά το «τι ώρα θα γυρίσεις;» και το «πήγαινε να συμμαζέψεις το δωμάτιό σου». Οι μεν ζητούσαν ελευθερία και οι δε ζητούσαν διαβεβαιώσεις ότι όλα γίνονται με μέτρο και με ασφάλεια: η ιστορία της εφηβικής ηλικίας διαχρονικά.[...]

Κείμενο 2

Ο τέταρτος άντρας (απόσπασμα)

Το διήγημα ανήκει στον Γεώργιο Αθάνη (1893 -1987) πολιτικό, λογοτέχνη, νομικό και δημοσιογράφο. Πρόκειται για φιλολογικό ψευδώνυμο του Γεωργίου Αθανασιάδη – Νόβα. Τα έργα του αντλούν έμπνευση από την ελληνική επαρχία, τη φύση και την ελληνική παράδοση.(Ανθολογία Νεοελληνικού διηγήματος, τ. Α΄, Αναγέννηση-Φιλολογική)

Η αδελφή των Κοντραίων έπεσε σε βαρύ σφάλμα. Αγάπησε με όλη την τρέλα των είκοσι δυό της χρόνων τον Κωστάκη Ντούφη και του παραδόθηκε [...].Όταν αισθάνθηκε το σφάλμα της αξίωσε απ' τον Κωστάκη μέσα σε οχτώ μέρες να την ζητήσει απ' τ' αδέρφια της. Κι όταν είδε πως οι οχτώ μέρες πέρασαν χωρίς να κάμει έτσι, μα και πως την απόφευγε συστηματικά, τότε δε δίστασε καθόλου να τα μαρτυρήσει όλα στη μάνα της για να πάρει το ζήτημα μια λύση. Τ' αδέρφια της έγιναν έξω φρενών. Ζήτησαν να τη σκοτώσουν αμέσως. Και θα τη σκότωναν. Μα η μάνα πρόβλεψε και την έδιωξε στην αδερφή της.

«Να μην ξαναπατήσει στο σπίτι η άτιμη θα τη σφάξω ανάποδα!»

«Στο σουβλί θα την περάσω!»

«Θα την μαδήσω ζωντανή!» κάθε αδερφός κι από έναν σκληρό θάνατο της απειλούσε. Μόνον ο πιο μικρός, ο τέταρτος, δε μιλούσε, παρά, καθώς αντίκριζε την πρωτόφανη άγρια τρικυμία του σπιτιού του, έτρεμε σύγκορμος κι έκλαιγε μαζεμένος σε μια άκρη. Ήταν παιδί δεκάξι χρονών και κανείς δεν πρόσεχε σε δαύτο, ούτε περίμενε απ' αυτό άλλη βοήθεια περισσότερη απ' τα φοβητσιάρικα δάκρυά του.

Αποφασίστηκε, ο Σωτήρης, ο μεγαλύτερος, να πιάσει τον Κωστάκη και να του απαιτήσει ορθά κοφτά σε τρεις μέρες μέσα ν' αρραβωνιάσει την προσβλημένη αδελφή τους.[...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Πώς τα τεχνολογικά μέσα επηρεάζουν την εφηβική ψυχολογία σύμφωνα με το Κείμενο 1; Να απαντήσεις σύντομα σε 50 – 60 λέξεις.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο αρθρογράφος επιλέγει να ξεκινήσει το Κείμενο 1 με την ιστορία ενός 15χρονου κοριτσιού. Πώς κρίνεις αυτή του την επιλογή με άξονες το κύριο θέμα προβληματισμού του κειμένου και το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που δημιουργεί στον αναγνώστη;

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στη δεύτερη παράγραφο («Περνάει, ούτως ή άλλως... από την παρέα του σχολείου») του Κειμένου 1 ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί απλές λέξεις και φράσεις προφορικού λόγου. Αφού εντοπίσεις πέντε (5) από αυτές (μονάδες 10), να εξηγήσεις σε τι αποσκοπεί αυτή του η επιλογή (μονάδες 5).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιες κοινωνικές αντιλήψεις που ίσχυαν σε παλαιότερη εποχή διατυπώνονται στο Κείμενο 2 και ποια η δική σου άποψη για αυτές; Η απάντησή σου να εκτείνεται από 100 - 150 λέξεις.

Μονάδες 15